

ZÁVERY KONFERENCIE : Aktívna politika trhu práce (AFTP) v zákone o službách zamestnanosti

Navrhované zmeny v zákone č. 5 o zamestnanosti

Zmeny v zákone č. 5 o zamestnanosti, ktoré navrhuje Inštitút zamestnanosti, pokrývajú tieto oblasti:

Oblasti

nie príspevok, ale pôžička.....	1
znevýhodnení UoZ zvýhodnenými.....	1
viac pozornosti individuálnemu akčnému plánu.....	1
spoločný akčný plán.....	2
individuálny akčný plán záväzný pre obidve strany.....	2
rekvalifikačné kurzy priebežne a lacnejšie.....	2
viac typov aktívnych politík.....	2
valorizácia.....	2

nie príspevok, ale pôžička

Z psychologického hľadiska navrhujeme zmeniť chápanie príspevku poskytovaného uchádzačovi o zamestnanie (UoZ), na pôžičku. V zmluve o jej poskytnutí je ošetrené za akých okolností mu bude pôžička odpustená, resp bude preklasifikovaná na nenávratnú. Ďalším efektom je posunutie daňového efektu na neskoršie obdobie, čím sa znížia prvotné náklady samozamestnaných.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Komínková (ÚPSVR):

- forma pôžičky nebude prijateľná pre Európsku komisiu, pretože by si vyžadovala poskytnutie financií zálohovo vopred. Treba nájsť iný mechanizmus. Inštitúcie nemajú mechanizmus na poskytovanie pôžičiek. Pravidlá ESF sú tvrdé (dokladovanie, zmluvy, refundácie)

p. Škultéty (KOZ SR):

- pôžičky na vytvorenie nových pracovných miest by boli ťažko vymáhateľné

znevýhodnení UoZ zvýhodnenými

Pri pôžičkách poskytovaných UoZ sú v individuálnom akčnom pláne dohodnuté lehoty a podmienky, pri ktorých je pôžička odpustená, resp. preklasifikovaná na nenávratnú. U znevýhodnených uchádzačov navrhujeme tieto lehoty skrátiť na polovicu.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Páleník(Inštitút zamestnanosti):

- pôžička by bola nenávratná a iba v prípade neplnenia podmienok Individuálneho akčného plánu (IAP) by ju musel UoZ vrátiť

viac pozornosti individuálnemu akčnému plánu

Individuálny akčný plán má byť základným dokumentom, podľa ktorého sa riadi UoZ i úrad. Keďže poradcovia vedia najlepšie posúdiť individuálnu situáciu a možnosti UoZ, majú mať aj kompetencie prispôsobiť jednotlivé aktívne politiky trhu práce individuálnym potrebám klienta.

Súčasný individuálny akčný plán nepokrýva niekoľko dôležitých oblastí (napr príspevky resp pôžičky), ktoré sú riešené samostatne a nie vždy komplexne. Preto navrhujeme aby individuálny akčný plán obsahoval najmä nasledovné:

- všeobecné informácie o UoZ
- zručnosti a znalosti UoZ (zistenie stavu nezamestnaného)
- opatrenie pre UoZ (kurzy, pôžičky a iné aktívne politiky trhu práce)
- finančný plán (koľko prispeje UoZ, koľko úrad a koľko iné zdroje)

Taktiež navrhujeme, aby individuálny akčný plán bol vypracovávaný skôr (už po štyroch mesiacoch), prípadne aj skôr ak o to UoZ požiada, alebo ak má predpoklady stať sa znevýhodnený UoZ, najmä dlhodobo nezamestnaný.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Páleník:

- IAP sa v súčasnosti u nás uplatňuje len formálne

p. Vantuch (Pedagogická fakulta UK):

- v rámci IAP je problém sa sústrediť na profil UoZ, nie sú na to odborníci ani na MŠ SR
- potrebné sú nástroje ako rozpoznať, či niekto niečo vie a je schopný robiť

p. Bušo (KOZ SR):

- je potrebné venovať pozornosť nielen nástrojom, ale hlavne ľuďom, ktorí robia APTP
- pre kvalitnú APTP treba vybrať vhodných talentovaných ľudí
- nevytvárať zásobníky nezamestnaných, lebo tým strácame kvalitných odborníkov

p. Hanzelová (IVPR):

- nástroje APTP nemajú vplyv na tzv. tvrdé jadro dlhodobo nezamestnaných. Pre nich napr. OECD odporúča vzdelávanie, rekvalifikácie a pod.

p. M. Páleník (Inštitút zamestnanosti):

- IAP by nemal byť nanútený zhora, ale dobrovoľný

spoločný akčný plán

Inštitút zamestnanosti navrhuje možnosť vytvárať akčný plán pre skupiny ľudí. Toto sa týka najmä UoZ, ktorí chcú spoločne vykonávať určité činnosti (stavebná čata, družstvo na výrobu menších výrobkov, ...). Individuálne akčné plány nepokrývajú možnosť podnikania UoZ v spolupráci s inými (jednočlenná montážna čata nie je životaschopná, štvorčlenná je). UoZ by tak získali možnosť získať pôžičky nielen na seba ako živnostníka, ale aj na družstvo, občianske združenie, ... ktorého sú členom.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Stuchlík (UoZ):

- pôžičku pre SZČO, družstvo a pod. predĺžiť až na 3 roky. Ten 3. rok by mali byť peniaze z pôžičky využité nie na investovanie do vybavenia, ale na úhradu životných nákladov a napr. poistenie žiadateľa a pod.

individuálny akčný plán (IAP) záväzný pre obidve strany

Individuálny akčný plán je podľa súčasne úpravy záväzný iba pre uchádzača o zamestnanie. Keďže navrhujeme podrobnejší obsah tohto plánu (kurzy, pôžičky), je namieste, aby bol záväzný aj pre úrad. Zákon bude samozrejme obsahovať aj sankcie pre úrad ak nesplní povinnosti plynúce z individuálneho akčného plánu (napríklad ak neposkytne kurzy, ktoré odporúča pre UoZ), ako i pre UoZ (napr. ak sa nezúčastní daných kurzov). Na odsúhlasenie individuálneho akčného plánu, z ktorého vyplývajú pre úrad vyššie záväzky, bude odsúhlasovať odborná komisia.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Škultéty:

- s kým sa budú robiť IAP, ak na ÚP bude prebiehať redukovanie odborných pracovníkov?

p. Páleník:

- v odbornej komisii by boli napr. zástupcovia miestnej tripartity alebo napr. zástupcovia ÚPSVaR, samosprávy, sociálnych partnerov, odborov, mimovládneho sektora a pod.
- táto komisia by schvaľovala IAP a UoZ by sa mal aj na koho odvolať

rekvalifikačné kurzy priebežne a lacnejšie

Navrhujeme opatrenia, podľa ktorých by pre úrad vyplývala povinnosť poskytovať kurzy, a poskytovať ich priebežne a nie iba počas niektorých mesiacov (ako je tomu v súčasnosti). Taktiež navrhujeme znížiť spolufinancovanie kurzov zo strany UoZ. Toto spolufinancovanie bude v prípade individuálneho akčného plánu ošetrené v časti 4 o financovaní (úrad bude financovať až do 95%, prípadne 100% po odsúhlasení komisiou), bez individuálneho akčného plánu bude financovanie úradom nižšie.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Vantuch:

- vzhľadom k tomu, že v školstve existuje termín „kreditné štúdium“, bolo by vhodné v tomto zákone použiť výraz „vzdelávacie poukazy“

p. Páleník:

- kreditný systém – názov treba terminologicky a právne vyriešiť
- počet poskytovaných kurzov je nedostatočný

p. Škultéty:

- v učňovskom školstve by malo ísť o ciele rekvalifikácie, treba vyšpecifikovať, ktorých profesií by sa to týkalo

viac typov aktívnych politík

Navrhujeme zaviesť viac typov pôžičiek alebo príspevkov. Predpokladáme, že tieto nástroje sú veľmi individuálne a preto môžu byť aj veľmi málo využívané. Okrem iných navrhujeme pôžičku, ktorá by umožňovala dochádzanie na týždňovky. Táto pôžička by pokrývala nielen časť výdavkov na dopravu, ale aj na ubytovanie. Inštitút zamestnanosti navrhuje opäť zaviesť pôžičku na presťahovanie za prácou. Táto bola poskytovaná jednorázovo, pri presťahovaní UoZ do iného regiónu. Taktiež navrhujeme vytvoriť kompetencie jednotlivým úradom vytvárať vlastné aktívne politiky trhu práce.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Páleník:

- je potrebné uľahčiť, zrýchliť a zefektívniť APTP
- pre APTP sú potrebné vyššie finančné prostriedky, čo bude mať vplyv na štátny rozpočet

p. Komínková: v rámci zámerov aktívnej politiky trhu práce:

- zintenzívniť a rozšíriť služby pre záujemcov o zamestnanie formou aktívneho sprostredkovania
- v rámci vzdelávania sa zamerať na dlhodobu nezamestnaných
- verejnoprospešné práce by mali fungovať s príspevkami pre zamestnávateľov
- podporovať malé a stredné podniky (MSP)
- úrady práce by mali aktívne vyhľadávať voľné pracovné miesta
- ambíciou zákona č. 5 nie je riešiť politiku trhu zamestnanosti, potrebná je aktivačná politika

p. Šumný (Montarry n. o.) :

- chýba stratégia podpory rastu zamestnanosti
- aktívna politika trhu práce má riešiť najmä problém nedostatku kvalifikovaných pracovných síl na trhu práce
- výkonnosť služieb zamestnanosti je možné zvýšiť: zmenou inštitucionálnej štruktúry, zmenou realizačných opatrení a realokáciou finančných prostriedkov

p. Bušo:

- v APTP chýba pohľad ex-ante (keď chceme riadiť vývoj, treba mať jasnú predstavu, t.j. je potrebná strednodobá koncepcia – analýza potrieb pracovných síl pre jednotlivé odvetvia. Chýba ekonometrická exaktnosť riešenia APTP dopredu, a nie historicky
- bolo by vhodné vytvoriť Fond na riešenie problémov nezamestnanosti
- príspevok by mal byť štruktúrovaný (profesne pre regióny)
- úlohou úradov práce (ÚP) by malo byť aktívne vyhľadávanie profesií pre regióny
- aktivačné práce riešiť cez obecné (sociálne) podniky (predpodnikateľské a podnikateľské inkubátory)

p. Katora (APZ Somotor):

- pre nedostatok kvalifikovaných pracovníkov na trhu práce má ÚP vytvorený pojem „remeselná diera“

p. Hanzelová:

- v zákone sú potrebné systémové zmeny, nie čiastkové

p. Stuchlík:

- vytvoriť aktivačno-pracovné (komunitné) centrá nezamestnaných pri ÚP (predpodnikateľské inkubátory), ktoré by slúžili pre prípravu podnikateľských zámerov a vypracovávanie projektov EÚ. Tento názor je podporený aj petíciou absolventov vzdelávacej aktivity – Projektový manažment – Tvorba a implementácia projektov EÚ

p. Škultéty:

- ide o viac typov APTP: napr. aktivačné práce, ide vlastne o nástroje

p. Ogou (APZ Somotor):

- je potrebné vytvoriť zóny priorít s definovaním tohto termínu
- tiež tu chýba kultúra partnerstva, ÚP nemá individuálny prístup k UoZ, nepozná svojho klienta
- dôležité sú pilotné projekty a práca v teréne

p. Repko (KRRR B. Bystrica):

- chýba nám národná stratégia zamestnanosti
- potrebné sú programy, projekty a iné nástroje ako aj územné rozdelenie ÚPSVaR
- bolo by vhodné vytvoriť model sociálnych podnikov pre ÚP (za minimálnu mzdu, hlavne pre ťažko zamestnateľných), príp. Inštitút prechodného trhu práce

p. M. Páleník:

- nezamestnanosť je možné chápať ako chorobu a k tomu zvoliť vhodné kroky
- pre riešenie nezamestnanosti je vhodné využívať aj neštátne služby
- pracovno-právny pomer v aktivačnej činnosti je otázný

- podobne sú problémové aj dopady vo vzťahu zamestnávateľ – zdravotne postihnutý, najmä v prípade PN zdravotne postihnutého. V tomto prípade by zamestnávateľovi, počas neprítomnosti zdravotne postihnutého v práci, mohol ÚP poskytnúť príspevok

valorizácia

Popri iných opatreniach navrhujeme valorizáciu rôznych dávok a pôžičiek, zvýšenie niektorých (najmä absolventská prax), ako i diferenciaciu pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Navrhujeme naviazovať viaceré sumy používané v kritériách pre UoZ na minimálnu mzdu. Vzhľadom na uvedené predpokladáme radikálne zvýšenie prostriedkov na aktívnu politiku trhu práce.

ODPORÚČANIA ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

p. Vantuch:

- minimálna mzda ako referenčný rámec pre tento zákon nie je vhodná

p. Páleník:

- termín „minimálna mzda“ nie je rozhodujúci, ide skôr o mechanizmus valorizácie (napr. priemerná mzda v krajoch s nezamestnanosťou)
- ide o vhodnejší ukazovateľ ako je v súčasnom zákone č. 5

p. Stuchlík:

- determinujúcim systémom by pre UoZ bola možnosť si privyrobiť formou nejakej brigády v rámci dlhodobej nezamestnanosti bez toho, aby bol potom finančne postihnutý (podľa ÚP napr. požiadavkou vrátenia neoprávnene získaných finančných prostriedkov)
- vzhľadom k výške dávky v hmotnej núdzi bolo by potrebné znížiť frekvenciu návštev UoZ na ÚP, alebo im preplácať cestovné